«Η Κυρά της Θάλασσας»

Οι αποφάσεις του ΘΟΚ για την περίληψη του έργου του Ερρίκου Ίψεν στο ρεπερτόριο και για τη συνεργασία με τον Ούβε Χάους, εμβληματικής φιγούρας για την ιστορία του κυπριακού θεάτρου, πάρθηκαν χωριστά. Η πρόσκληση για συνεργασία προς τον σκηνοθέτη ήταν ταυτόχρονα και πρόκληση να ανεβάσει ένα έργο που δεν προτάθηκε από τον ίδιο.

Ο Ούβε Χάουζ συγγενεύει με τον Μπρεχτ, στον οποίο έχει ειδικευτεί, στην επιθετική αναλυτικότητα όσον αφορά τη θεώρηση των πραγμάτων. Ας δούμε πρώτα τα «μπρεχτικά» στοιχεία. Με τα φώτα της πλατείας να παραμένουν ανοιχτά, τα σκηνικά του Λάκη Γενεθλή έκαναν εξαρχής τη δήλωση για την αισθητική που θα ακολουθηθεί αποκλείοντας την όποια απεικόνιση, περιλαμβανομένης κι εκείνης του θαλασσινού τοπίου, οι περιγραφές του οποίου έχουν έκταση στο κείμενο. Οι γκρίζοι τοίχοι απέδιδαν μεταφορικά την ιδέα του εγκλεισμού, του αδιεξόδου. Τα ανοίγματα μεταξύ των σκηνικών όγκων αποκάλυπταν τα παρασκήνια. Οι εργαζόμενοι τεχνικοί συμμετείχαν στη σκηνική δράση. Τη θάλασσα την παρίσταναν κυματίζοντας ένα λευκό πανί οι ηθοποιοί. Η αποστασιοποίηση προηγείτο της ενσάρκωσης, καθώς η φωνητική προθέρμανση των μελών του θιάσου επιλέγηκε από τον σκηνοθέτη ως έναρξη της παράστασης. Ο Νεόφυτος Νεοφύτου ως Μπάλεστεντ ντυνόταν στη σκηνή τα χαρακτηριστικά κοστούμια των πολλών του επαγγελμάτων (ενδυματολόγος Στέφανος Αθηαινίτης), αλλά κυρίως λειτουργούσε ως κομπέρ. Οι ηθοποιοί παρευρίσκονταν σε σκηνές όπου δεν έπαιρναν μέρος. Για κάθε ρόλο καθιερώθηκε ένα gestus, μια χαρακτηριστική χειρονομία, π.χ. τα πηδήματα της Χλντε (Στυλιάνα Ιωάννου), το παιχνίδι με την ποδιά της Μπολέτ (Έλενα Χατζηαυξέντη). Στα μουσικά εμβόλιμα (συνθέτης Μιχάλης Χριστοδουλίδης) ο θίασος τραγουδούσε τα λόγια, που ο σκηνοθέτης επέλεξε ως σημαντικά για να γραφτούν σε πανό και χόρευε με χαρούμενη νευρικότητα (κίνηση Παναγιώτης Τοφή), ενώ ο Ντίνος Λύρας (Βάγκελ) κρατούσε μια λύρα, δηλώνοντας τον ψηλό βαθμό αποδόμησης.

Χρησιμοποιώντας, λοιπόν, τα πιο πάνω εργαλεία της αποδόμησης στη σκηνοθετική του φόρμουλα, ο Χάους υποβάθμισε τις πτυχές του έργου, με τις οποίες δεν μπορούσε να συνυπάρξει ιδιοσυγκρασιακά. Στη δική του εκδοχή, «Η Κυρά της θάλασσας» δεν είναι ρομαντικό μελόδραμα. Αλλά ούτε και ψυχολογικό δράμα. Οι ρόλοι ήταν αναποδογυριμένοι μέσα-έξω, η εξωτερική συμπεριφορά, η πλαστική των σωμάτων της πειθαρχημένης του ομάδας αντικαθιστούσαν την ψυχολογική εσωτερικότητα που δεν απαιτείτο από τον σκηνοθέτη. Ιδιαίτερα οι χαρακτήρες των ανδρών υπονομεύονταν, όταν ο σκηνοθέτης και οι ηθοποιοί του έβρισκαν υποκριτικό τρόπο να υποσκάψουν την ιδέα της ανδρικής υπεροχής (Νεκτάριος Θεοδώρου ως Λίνγκστραντ, Νεοκλής Νεοκλέους ως Άρνχολμ). Η συναισθηματική φόρτιση των σκηνών άλλαζε απότομα, αφού ο Χάους δεν επεδίωκε την ταύτιση των ηθοποιών και των θεατών με τους χαρακτήρες. Οι συμβολισμοί του Ίψεν απογυμνώθηκαν από τη μυστικιστική χροιά, αποδόθηκαν μόνο με κειμενική αναφορά και ενίοτε προσγειώθηκαν, όπως η πολύ γήινη εμφάνιση του Ξένου (Αστέριος Πελτέκης).

Οι πτυχές που αποδυναμώθηκαν συνειδητά, στέγνωσαν το ρόλο της Ελίντας. Οι ψυχολογικές άμπωτες και πλημμυρίδες της Κυράς της θάλασσας, παρά το δαντελένιο παίξιμο της Στέλας Φυρογένη, δεν ήταν στο επίκεντρο της σκηνοθετικής προσοχής. Μεγάλη σημασία δόθηκε στην καλοπαιγμένη από τους Χατζηαυξέντη - Νεοκλέους σκηνή Μπολέτ - Άρνχολμ, στη λεπτομερή επανάληψη της «αγοραπωλησίας».

Η σκληρή αναλυτική ματιά του Χάους υπογράμμισε την κοινωνική διάσταση του Ίψεν. Η στοχοθέτησή του ήταν σαφής και τα μέσα που επέλεξε τον οδήγησαν στην υλοποίηση των στόχων του.

θέατρα

ΑΝΕΜΩΝΑ, Αρχαγγέλου 7, Λατσιά, 70007721. «Μπεντ», Μάρτιν Σέρμαν, σκην. Βαρνάβας Κυριαζής. Σάβ. 20:30. Κυρ. 19:00. Έως 17/12.
Δέντρο (παιδική σκηνή), Ενότητος 44, Παλουριώτισσα, 99520835, 99384606. «Κλάρα+Πίπης = Χορός για πάντα». Σάβ. 15:15, 17:00. Κυρ. 10:30, 12:00.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ, Διαγόρου 29, Λευκωσία, 22818999, 99621845. «Έγκλημα και τιμωρία», Φ. Ντοστογιέφσκι, σκην. Γιάννης Ιορδανίδης. Παρ., Σάβ. 20:30. Κυρ. 18:30. Έως 26/11.
ΘΕΑΤΡΟ ΔΕΝΤΡΟ, Ενότητας 44Β, Παλλουριώτισσα, tickethour.com.cy και σε όλα τα καταστήματα ACS Courier, 77777040, «Κλυταιμνήστρα ή Το έγκλημα», Μαργκερίτ Γιουρσενάρ. 25 & 26 Νοεμβρίου, 1, 2, 3, 6, 8, 9 & 10 Δεκεμβρίου.
ΕΝΑ, (Κύρια Σκηνή) Λεωφ. Αθηνάς 4, Λευκωσία. Τηλ: 22348203 «Χριστουγεννιάτικη ιστορία». Οικογενειακή παράσταση. Σκην./Διασκευή: Αντρ. Χριστοδουλίδης. Παραστάσεις: Παρ. Σάβ. 20:30, Κυρ. 15:00 & 18:00. Έως: 14/1/18.
ΕΡΩΣ Αμμόχωστος, Θέατρο Δέντρο, Λεωφόρος Ενότητος 44, Παλουριώτισσα, 70007102. «Οφσάιντ / Εκτός παιδιάς», Σέρτζι Μπελμπέλ, σκην. Γ. Μουαΐμης. Πέμ., Παρ., Σάβ. και Κυρ. 20:30. Έως 19/11.
ΘΟΚ, (αίθουσα Ε. Γαβριηλίδη), Γρηγόρη Αυξεντίου 9, Λευκωσία, 77772717. «Η Κυρά της Θάλασσας», Ε. Ίψεν, σκην. Χάιντς - Ούβε Χάους. Σάβ. 20:30, Κυρ. 18:00. Έως 30/12.
ΘΟΚ (αίθουσα Ε. Γαβριηλίδη), Γρηγόρη Αυξεντίου 9, Λευκωσία, 77772717. «Ο μεγάλος περίπατος του Πέτρου», Άλκη Ζέη, σκην. Τάκης Τζαμαργιάς. Κυρ. 10:30. Έως 17/12.
ΘΟΚ (Νέα Σκηνή), Γρηγόρη Αυξεντίου 9, Λευκωσία, 77772717. «Cock», Μάικ Μπάρτλετ, σκην. Κώστας Σιλβέστρος. Παρ., Σάβ. 20:30. Έως 13/1/18.
ΚΡΑΜΑ, Θέατρο Πάνθεον, Διαγόρου 29, 22675787. «Η φόνισσα», Αλ. Παπαδιαμάντης, σκην. Σπύρος Αντωνέλλος. Παρ. Σάβ. 20:30 και Κυρ. 18:30. Έως 3/12.
ΛΕΞΗ, «Ο Μάγκας και η Μαντάμ Διατροφή» (παιδικό), Δημοτικό Θέατρο Λατσιών, Λεωφ. Γιάννου Κρανιδιώτη 57, 70000146, σκην. Γ. Τσιάκκα. Σάβ. 16:00 και Κυρ. 11:00. Έως 10/12.
ΣΑΤΙΡΙΚΟ, Βλ. Καυκαρίδη 11 - 15, Αγλαντζιά, 22312940, 22421609. «Ψηλά από τη γέφυρα», Άρ. Μίλερ, σκην. Σ. Καυκαρίδης. Σάβ. 20:30, Κυρ. 18:30.
ΣΑΤΙΡΙΚΟ (Παιδική Σκηνή), Βλ. Καυκαρίδη 11 - 15, Αγλαντζιά, 22312940, 22421609. «Οδυσσεβάχ», Ξένια Καλογεροπούλου, σκην. Μάριος Κακουλλής. Κυρ. 10:30. Έως 17/12.
ΣΠΟΥΤΝΙΚ, Αντωνάκη Ζαχαρίου 4Α, Λευκωσία, 77777040, tickethour.com.cy. «Άμλετ», Σαίξπηρ, σκην. Πάρις Ερωτοκρίτου. Πέμ., Παρ., Σάβ. 20:00. Κυρ. 18:00. Έως 19/11.